

11 ספטמבר 2023

כ"ה באלול תשפ"ג

1. **פסק דין משמעתי בעניינו של [ת.ז.]**
2. בתאריך 30.3.2023 התקיים דיון בעניינו של הסטודנט [ת.ז.] [(להלן: "הסטודנט"), בנוכחות הצדדים.
- שופטים:** פרופ' עוז גזית (אב בית הדין), פרופ' אורי שפירא, גב' ל.ע.
יועצת משפטית לבית הדין: עו"ד ליאורה ארזי בן-חיים.
תובעת: פרופ"ח יסכה גולדפלד.
נקבל: מר [], לווה על ידי נציג אס"ט מר עבדאללה ותד.
3. הנקבל הינו סטודנט בפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית. בתאריך 7.2.2023 הוגשה נגדו קובלנה, בה יוחסו לו המעשים הבאים:
- אירוע ראשון – סמסטר אביב תשפ"ב:**
- בקורס תורת החוזק 1 014104 סמסטר אביב תשפ"ב התקיימו שלושה מועדים פרונטליים: מועד א' בתאריך 19.7.2022, מועד ב' בתאריך 2.10.2022, מועד מיוחד (לסטודנטים שניתן להם אישור מלימודי הסמכה) בתאריך 4.11.2022. הסטודנט ניגש לשלושת המועדים הנ"ל. לבחינה בתאריך 4.11.2022 ניגש כמועד שלישי, לאחר שהגיש **בקשת סטודנט מילואים – מועד בחינות מילואים** ללימודי הסמכה, בה הצהיר **הצהרה כוזבת**, לפיה לא נבחן במועד א' בתאריך 19.7.2022, עקב שירות מילואים.
- אירוע שני – סמסטר אביב תשפ"ב:**
- נהלי הבחינה בקורס תורת החוזק 1 014104 אסרו על שימוש בחומר עזר. דף נוסחאות חולק יחד עם טופס הבחינה. במהלך הבחינה בתאריך 4.11.2022 הסטודנט נמצא מעתיק מנוסחאות שנכתבו על כף ידו.
- אירוע שלישי – סמסטר חורף תשפ"ג:**
- בקורס מבוא להנדסת תחבורה 01473 סמסטר חורף תשפ"ג, הסטודנט הגיש עבודת בית שחלקה מועתק מעבודת בית של סטודנטים אחרים באותו הקורס.
4. התביעה האשימה את הסטודנט בעבירות משמעת לפי הסעיפים שלהלן בתקנון המשמעת:
- בגין האירוע הראשון:**
- 4.1.1** "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
- 4.1.1** "עשה מעשה שיש בו משום מרמה, הונאה, זיוף או מסירת מידע כוזב בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, לחובות או זכויות סטודנט טכניון, שלו עצמו או של סטודנט אחר".
- בגין האירוע השני:**
- 4.1.1** "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".

4.1.2 "החזיק ברשותו, חומר לימודי או ציוד אסור בעת בחינה או בוחן, בין אם השתמש בו במהלך הבחינה או הבוחן ובין אם לא".

בגין האירוע השלישי:

4.1.1 "עשה, בהונאה או בדרך בלתי כשרה אחרת, מעשה על מנת לשפר ציון בבחינה, בוחן, עבודה, פרויקט, השתלמות מעשית או כל מטלה לימודית אחרת, או על מנת להשיג יתרון אקדמי, עבורו או עבור סטודנט אחר".
4.1.3 "העתיק מאחר, או איפשר בידועין, לאחר, להעתיק ממנו בבוחן, בחינה, עבודה, פרויקט או בכל מטלה לימודית אחרת".

5. כאמור, בתאריך 30.3.2023 התקיים הדיון המשמעתי. ביחס לכל אחד מהאירועים הסטודנט הודה בעובדות שתוארו בכתב הקובלנה, אך כפר באשמה.

6. יוער, כי בכל הציטוטים שיובאו להלן ההדגשות אינן במקור.

אירוע ראשון

התביעה

7. התביעה טענה כי הסטודנט מילא הצהרה כוזבת בטופס הבקשה למועד מיוחד. הוא הצהיר שלא ניגש למועד א' כי היה בשירות מילואים, על אף שכן השתתף בבחינה זו. הוא ניגש לבחינה השלישית בקורס – המועד המיוחד – בידיעה שהדבר אסור.

8. התביעה הציגה את טופס הבקשה שמילא הסטודנט בתאריך 14.10.2022 (לאחר מועד ב'). מדובר בטופס קצר ביותר:

שם המקצוע מס' מקצוע הפקולטה שבה מתקיימת הבחינה תאריך שבו התקיימה הבחינה שהחסרת הבחינה התקיימה במועד א'/ב'
חוק 1 014104 הנדסה אזרחית וסביבתית 19.07.2022 א

ניתן לראות כי רשום מפורשות "תאריך שבו התקיימה הבחינה שהחסרת". הסטודנט רשם שהחסיר את מועד א' שהתקיים בתאריך 19.7.2022, למרות שכן ניגש לבחינה הפרונטלית בתאריך זה. קרי, מדובר בהצהרת שקר. לבקשה צירף הסטודנט טופס 3010, בו מופיע אישור על ביצוע מילואים בתאריך 19.7.2022.

9. התביעה הציגה תכתובת מייל בין הסטודנט למרצה הקורס, ד"ר חזי גריסרו, מתאריך 28.7.2022. הסטודנט פונה למרצה ושואל אותו:

"אני שולח הודעה בנוגע למבחן מועד א שנערך בתאריך ה19/07. ביצעתי את המבחן בזמן של תקופת מילואים ביחידת המילואים שלי, כמפקד בצוות לוחם נדרשתי להגיע לימי מילואים שנקבעו מס חודשים טרם המבחן. ...לאחר דין ודברים הגעתי להסדר איתו שאני יוצא לטובת המבחן ומיד חוזר למילואים.

הנל פחות עבד לי במבחן ואני מעריך שכשלת בו בעיקר בגלל העובדה שהגעתי מותש מהמילואים ולא הצלחתי לאחוז את החבל משני צדדיו. ...לכן אשמח אם תוכל לגלות הבנה בבקשה ולאפשר לי במידת הצורך במידה ואדרש לאחר מועד ב' לגשת למועד מיוחד כתוצאה מהמילואים שביצעתי".

עוד באותו היום, המרצה עונה לסטודנט:

"אנו מעריכים מאוד את משרתי המילואים וכמובן שבטכניון קיימות הנחיות מיוחדות לאוכלוסיה זו. אם הבנתי נכון אתה מבקש ממני במידת הצורך שלושה מועדים. לצערי זה לא אפשרי. אישור

למועד מיוחד ינתן רק למי שלא ניגש לשני מועדים וגם שקיבל אישור מבית הספר ללימודי הסמכה, למשל עקב מילואים. אם ניגשת לבחינה, אין זה משנה אם היית במילואים. לכן לצערי אלו ההנחיות ולכל סטודנט מגיע לגשת בשני מועדים לבחינה".

10. נוכח תשובתו המפורשת של המרצה, התביעה טענה שהסטודנט ידע שאסור לגשת לשלושה מועדים ולמרות זאת הגיש את הבקשה ללימודי הסמכה בליווי הצהרת שקר, וניגש למועד המיוחד.

הסטודנט

11. הסטודנט טען כי בעבר למד באוניברסיטה הפתוחה, ושם נהלי המילואים אפשרו לו לגשת לשלושה מועדים. על כן הניח שגם בטכניון הנהלים דומים. בנוסף, לטענתו הוא לא ראה את התשובה שענה לו מרצה הקורס, ואף לא שם לב לפרטי ההצהרה בטופס הבקשה ללימודי הסמכה. וכך העיד:
"לא הייתה פה הונאה, או זיוף של אף שירות מילואים, או כל דבר כזה, או אחר, אני באמת הגעתי תוך כדי שירות מילואים, אחרי אימון של צוות הלוחמים שאני לוקח בו חלק ומפקד עליו. הגעתי לאיזשהו הסדר עם הקצין שאיתי, שתוך כדי שירות המילואים, תוך כדי האימון, אני יוצא לטובת המבחן הזה. לצערי, אחרי לילה בלי שינה. ... אני לא ידעתי שזה אסור. בכל אופן, אני כנראה לא ירדתי לפרטים, אני פשוט מילאתי את ההצהרה הזאת. באמת, זה נעשה בתמימות לחלוטין. גם רואים שאני שלחתי, ייראו בהמשך, ששלחתי מייל למרצה של הקורס ובו שאלתי מה קורה במצב כזה, אם יש אפשרות להתייחס מהבחינה שלו לדבר הזה. מסתבר שהוא ענה לי ואני לא ראיתי את זה, הייתה לי כנראה תקלה ב-Outlook. אין לי מושג, אני לא ראיתי את המייל החוזר הזה ואז פשוט ניגשתי למועד ב' של הבחינה, ראיתי שלא צלחתי אותו והגשתי את הבקשה למועד מילואים מיוחד".
(עמ' 3-5 לפרוטוקול).

12. לשאלת בית הדין כיצד ניגש לבחינה בתאריך 19.7.2022 ובמקביל קיבל אישור על יום מילואים, השיב הסטודנט כי הוא הגיע לבסיס (נחל שורק) בליל ה-18.7.2022, ישן בבסיס, ביצע את העבודה שהיה צריך לעשות, ובבוקר ה-19.7.2022 נסע לטכניון וניגש לבחינה. לשאלת בית הדין מה תפקידו השיב "אני מפקד, אני סמל צוות. בגלל זה היה לי חשוב להיות בחתימות ובזיכויים על הדברים" (עמ' 51 לפרוטוקול).

13. יוער, כי במהלך הדיון בית הדין ביקש מהסטודנט להעביר כל ראיה שהוא סבור שהיא רלוונטית לצורך הוכחת מהימנותו, ובפרט מהימנות גרסתו על פיה הגיע למילואים בתאריך 18.7.2022, למרות שבטופס 3010 רשום רק תאריך 19.7.2022. הסטודנט לא העביר לבית הדין דבר בעניין זה לאחר הדיון.

דיון והכרעה

14. בהתייחס לעדות הסטודנט, שאל אותו אב בית הדין (עמ' 6 לפרוטוקול): "וכשהוא לא ענה לך [המרצה], אז פנית אליו עוד פעם?" הסטודנט השיב: "לא, זה פשוט היה ממש בימים של ההכנה לבחינה, אז העדפתי להתמקד. זו בחינה מאוד קשה, תורת החוזק. זו בחינה שדורשת הרבה מאוד זמן למידה, העדפתי להתמקד בה. הנחתי שהדבר הזה, במידה והוא לא קרא, אז אני רשאי להמשיך. גם קיבלתי את האישור מלימודי ההסמכה לבצע את זה, אז הנחתי שזה עובר איזושהי בקרה".

אב בית הדין פנה אל הסטודנט (עמ' 38 לפרוטוקול): "אבל ביודעין, ידעת שלא החסרת את הבחינה ושמת את התאריך שהחסרת". הסטודנט השיב: "ברור, אבל זה בתמימות. זה לא שעכשיו אמרתי אוקי בוא ננסה לעקוף

אותם, הם לא יקלטו ועשיתי שלוש בחינות. ... זה לא שאני ראיתי שכתוב "החסרת". כאילו, זה לא שאני – אוקי, **אני ראיתי. לא שמת לי זה דגש, אוקי?**"

15. התשובה של הסטודנט תמוהה, לשון המעטה, שכן הוא פנה למרצה בתאריך 28.7.2022 – אחרי מועד א' והרבה לפני מועד ב'. התכתובת לא היתה בימים של הכנה לבחינה, והמרצה ענה לו עוד באותו היום. אילו הסטודנט באמת לא ראה את תשובת המרצה (וגרסה הזו אינה מהימנה בעיננו), היה עליו לפנות אליו שוב, ולא לעשות כאוות נפשו. בנוסף, מובן שהאחריות על קריאת טופס הבקשה ללימודי הסמכה ומילוי פרטים נכונים ומדויקים היא של הסטודנט. הגישה שניתן לשקר בטופס הבקשה, בשיטת מצליח, ואם ייתפס אזי האחריות ל"בקרה" (כדבריו) היא של הטכניון – אינה מקובלת עלינו ואנו דוחים אותה מכל וכל.
16. יוער, כי התביעה ציינה שבניגוד למה שכתב הסטודנט למרצה במייל – "ביצעתי את המבחן בזמן של תקופת מילואים ביחידת המילואים שלי, כמפקד בצוות לוחם נדרשתי להגיע לימי מילואים שנקבעו מס חודשים טרם המבחן" – הרי שבפועל אישור המילואים שהגיש הוא חד יומי, וגם זאת מעיד על חוסר אמינות. נוכח זאת ביקשנו מהסטודנט במעמד הדיון להוציא טופס אישור על ימי מילואים לחודש יולי 2022. הסטודנט הוציא אישור על שני ימי מילואים, בתאריך 12.7.2022 ו-19.7.2022.
17. מצאנו את עדותו של הסטודנט לא מהימנה ולא קוהרנטית. אין זה סביר שהוא פנה למרצה, פספס/ לא קיבל את תשובתו, לא פנה אליו פעם נוספת, הגיש הצהרת שקר ללימודי הסמכה למרות ש"קרא, אך לא שם על כך דגש" – מדובר בהתנהלות לא פחות משערורייתית. הסטודנט מודה בעובדות, שממילא רשומות שחור על גבי לבן, אך מסרב לקחת אחריות על מעשיו. זהו מעשה הונאה לכל דבר, מסירת מידע כוזב על מנת לקבל במרמה ציון שאינו מגיע לו.
18. נוכח האמור לעיל, החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בגין האירוע הראשון בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב הקובלנה, לפי סעיפים 4.1.1 ו-4.11 לתקנון.

אירוע שני

התביעה

19. לשיטת התביעה הסטודנט הגיע לבחינה עם הכיתוב על היד (שליף), והעתיק ממנו במהלך הבחינה. מדובר בנוסחה שלא מופיעה בדף הנוסחאות שחולק עם הבחינה, ולכן מהווה חומר עזר אסור. דף הנוסחאות פורסם מראש והסטודנט ידע מה יופיע בו ומה לא יופיע בו.
20. במהלך הדיון בית הדין יצר קשר טלפוני עם המשגיחות שהיו בבחינה בתאריך 4.11.2022, על מנת לשמוע את גרסתן לאירוע. משגיחה א' עמדה בחלקו האחורי של החדר והבחינה בסטודנט מסתכל על כף ידו ומעתיק. היא הפנתה את תשומת ליבה של משגיחה ב' שהייתה בחלקו הקדמי של החדר, על מנת שתיגש אליו. משגיחה ב' סיפרה: "ואז ניגשתי אני אליו, ושאלנו אותו מה קורה? אז הוא אמר: לא, קשה לי להסתכל כל פעם בדפים, אז כתבתי את זה על היד. ... זה מה שהוא ענה. ... כן, שהוא כתב את זה על היד, כי זה הרבה יותר נוח לו מאשר כל רגע לדפדף בדפים" (עמ' 91-89 לפרוטוקול). לאחר מכן המשגיחה קראה למתרגלת הקורס.
21. עדת התביעה, המתרגלת עולא ותד, העידה כי תוך כדי הבחינה המשגיחה קראה לה ואמרה לה שיש תקרית, שמישהו כתב על היד. המתרגלת התקשרה למרצה הקורס והוא אמר לה להוציא את הסטודנט מהבחינה. אי

- לכך המתרגלת ניגשה לסטודנט והודיע לו שהבחינה שלו פסולה והוא צריך לצאת. הסטודנט התווכח איתה ואמר לה שזה מדף הנוסחאות. בנוסף הוא אמר שכתב את זה כשנכנס לבחינה, כי עבר כיתה ולא קיבל טופס. המתרגלת הפעילה שיקול דעת, צילמה את היד של הסטודנט עם הכיתוב, ואמרה לו – מבחינתי הבחינה שלך פסולה, אבל אתה יכול להמשיך ונסיים את העניין אחרי הבחינה.
22. התביעה הציגה את צילום כף היד, בו ניתן לראות שכתובות נוסחאות, מעט מחוקות. לטעת המתרגלת המשגיחה אמרה לה שהסטודנט ניסה למחוק את הכיתוב. לטענת הסטודנט זה נמחק משום שהזיע בידיים.
23. עד התביעה, מרצה הקורס, סיפר שנכח בבחינה, אך בהארכת הזמן היה צריך ללכת. במהלך האירוע המתרגלת התקשרה אליו, כפי שתואר לעיל. לאחר שהסתיימה הבחינה הוא דיבר עם המשגיחה. המשגיחה סיפרה לו שהמשגיחה השנייה אמרה לה שנראה לה שהסטודנט מעתיק מהיד, היא ניגשה אליו, ראתה שיש לו כיתוב על היד וקראה למתרגלת. בנוסף סיפרה למרצה שראתה את הסטודנט משפשף את הידיים.
24. היות והיה יום שישי, המרצה כתב לסטודנט שהוא מזמין אותו לבירור, ואכן הם נפגשו כשבוע לאחר מועד הבחינה. המרצה העיד (עמ' 30 לפרוטוקול): "אז הוא הגיע אליי ונראה לי שרשמתי את זה בטופס התלונה, בדיוק מה הוא אמר לי". לשון התלונה, מתאריך 21.11.2022: "לפי גרסתו, אמר שכתב על היד מספר נוסחאות שניסה לזכור בעל פה בשלב בו שמו את התיקים בצד ועדיין לא חילקו את המחברות. מכיוון שלא רצה לשכוח אותן, רשם אותן מיד על היד". כמו כן נכתב: "המשגיחה מספרת שכאשר הוא יצא החוצה, הוא ניסה לשפשף את היד ולמחוק את מה שהיה כתוב".

הסטודנט

25. עדות הסטודנט (עמ' 9-5 לפרוטוקול, ההדגשות אינן במקור):
- "קצת לפני הסמסטר, אני ביצעתי איזשהו הליך של תוספת זמן, של לקויות למידה. אני בעצם קיבלתי את זה, אז הגעתי לבחינה של מועד ג', שובצתי לכיתה שהיא לא של תוספת זמן. בעצם קיבלתי את הטפסים, את השאלון... את טופס הבחינה לא קיבלתי. קיבלתי את דף הנוסחאות וקיבלתי את מחברת הבחינה. ובעצם העבירו אותי כיתה, תוך כדי הקבלה הזאת ולפני חלוקת הטפסים. ... לקחו ממני את דף הנוסחאות ודף הנוסחאות, זה משהו שאני קיבלתי בכיתה. התיישבתי, אני אוהב להיות בכיתה רבע שעה לפני המבחן, לשבת, טיפה לרענן את החומר, לדעת שאני ניגש בצורה טובה ותוך כדי, כתבתי נוסחאות שאני זכרתי על טופס דף הנוסחאות. ... עכשיו, כמובן שלקחו לי את הדבר הזה, את דף הנוסחאות ואת הזה, זה נזרק והעבירו לי טפסים חדשים, כשהגעתי לכיתה של הארכת הזמן. ... הוא העביר אותי כיתה, בלי הדברים האלו. ... אז כשהעבירו אותי כיתה, חיקיתי לטפסים חדשים ודף נוסחאות, ודף בחינה, וכתבתי את זה על היד, כי פחדתי שמתוך לחץ שאני אשכח את הנוסחה. מדובר בפיתוח של נוסחה שקיימת בדף הנוסחאות ...".
- שופט:** "בשלב הזה, סליחה שאני קוטע אותך, היה לך כבר את הדפים?"
- סטודנט:** "לא, לא היה לי על מה לכתוב. כלומר, אני חיקיתי בכיתה, אני הייתי בסיטואציה כזו שאני מחכה עד שהמשגיחות יחלקו. ומתוך פחד ולחץ שאשכח את הדבר הזה, בטיפשות מוחלטת כתבתי את זה על היד. ושעתיים וחצי לתוך הבחינה, כנראה שהמשגיחה ראתה שזה כתוב על היד..."

26. התביעה שאלה מדוע לא כתב את הנוסחה על מחברת הבחינה, והסטודנט טען שלקחו לו גם את מחברת הבחינה. התביעה הדגישה שהסטודנט אמר שלקחו לו את דף הנוסחאות בלבד, ולא ציין שלקחו לו את מחברת הבחינה.

27. בהמשך העיד הסטודנט (עמ' 26 לפרוטוקול): "לא הייתה לי גם סיבה לכתוב את זה על המחברת. כאילו, זו נוסחה כל כך זניחה, שהיא לא- עכשיו אני יכול לשרוק אותה גם עכשיו. אני באמת לא יודע למה עשיתי את זה, אני באמת לא יודע".

דיון והכרעה

28. עפ"י עדות המשגיחה הסטודנט אמר לה "קשה לי להסתכל כל פעם בדפים, אז כתבתי את זה על היד" – **גרסה א'**. עפ"י התלונה, במהלך הבירור שנערך כשבוע לאחר הבחינה, הסטודנט אמר למרצה שכתב על היד "מספר נוסחאות שניסה לזכור בעל פה, בשלב בו שמו את התיקים בצד ועדיין לא חילקו את המחברות, מכיוון שלא רצה לשכוח אותן" – **גרסה ב'**. במהלך הדיון הסטודנט טען שקיבל דף נוסחאות ורשם עליו נוסחאות, ורק לאחר שהעבירו אותו חדר ולקחו לו את הדף הנוסחאות, רשם את הנוסחה על היד – **גרסה ג'** (בתחילה ציין שלקחו לו את דף הנוסחאות, ולאחר מכן, בתשובה לשאלת השופט, אמר שלא היו לו דפים משום שלקחו לו גם את מחברת הבחינה).

29. במכתב תגובה לתלונה, שהסטודנט שלח לתובעת בתאריך 2.12.2022, הוא כתב כדלקמן:
 "אבקש, ברשותכם, להציג את הרצף הכרונולוגי של האירועים כפי שקרו מתחילת הבחינה ועד כה וכך לחבר בין הגרסאות של כל הנוגעים בדבר ולקבל תמונת מצב מלאה:
 1. הגעה לבחינה והתמקמות בכיתה לא נכונה (כיתה ללא תוספת זמן)
 2. מעבר כיתה הגעה והתיישבות בכיתה תוספת זמן.
 3. המתנה לקבלת דפי נוסחאות וטופס בחינה (המתנתי לקבל חדשים לאחר שכל הכיתה קיבלה כי עברתי כיתה ללא הטפסים הנ"ל).
 א. בזמן זה כלל הסטודנטים ממוקמים בשולחנות עם כלל הציוד בקדמת הכיתה עם דפי הנוסחאות והטפסים איתם.
 4. בזמן ההמתנה לקבלת הטפסים ללא שיתוף עם אף גורם חיצוני, הכנסת חומר אמצעי או אביזר אסור, כתבתי מזכרוני את הנוסחאות המדוברות על כף היד משום שלא היה לי דף נוסחאות או מחברת בחינה והן נותרו שם עד סוף הבחינה."

במכתב זה הסטודנט לא מציין שבתחילה כתב את הנוסחה על דף הנוסחאות ורק לאחר שלקחו לו אותו כתב אותה על היד.

30. מדובר אם כן, בלפחות שלוש גרסאות שונות: זו שנאמרה למשגיחה עפ"י עדותה, זו שנאמרה למרצה עפ"י כתב התלונה, זו שנכתבה לתובעת ע"י הסטודנט כתגובה לתלונה, וזו שנמסרה בפנינו בדיון. ברור כי הגרסה שמסרה המשגיחה סותרת את הגרסה שמסר הסטודנט בדיון. הגרסה שנמסרה למרצה ולתובעת גם היא עומדת בסתירה לגרסה שמסר בפנינו הסטודנט במהלך הדיון, או לכל הפחות, ניתן לראות שגרסתו של הסטודנט "מתפתחת".

31. בשולי הדברים יוער, כי עפ"י עדות המתרגלת הסטודנט טען בפניה שמדובר בנוסחה מדף הנוסחאות, למרות שאין מחלוקת שמדובר בנוסחה שלא היתה רשומה בדף הנוסחאות, וגם הסטודנט הודה בכך במהלך הדיון.
32. אנו מטילים ספק רב בגרסת הסטודנט, הן משום שמצאנו סתירות רבות בעדותו לאורך כל הדיון, והן בשל הגרסאות השונות שהובאו בפנינו ע"י העדים. מדובר בעדים – הן המשגיחה והן המרצה – שאין להם שום אינטרס למסור עדות שקר. טופס התלונה נכתב ע"י המרצה בסמוך לאירוע (כשבועיים לאחר הבחינה וכשבוע לאחר הברור עם הסטודנט), כאשר הדברים היו טריים בזיכרונו של המרצה. התגובה שנכתבה לתובעת ע"י הסטודנט נכתבה גם היא כחודש לאחר הבחינה.
33. למרות כל האמור לעיל, החלטנו פה אחד לזכות את הסטודנט מאשמה בגין אירוע זה, מחמת הספק, שייתכן וכתב את הנוסחה על היד לאחר שנכנס לחדר הבחינה, מהזיכרון.
34. יודגש, לסיכום חלק זה, כי גם אם הסטודנט אכן כתב את הנוסחה על היד לאחר שנכנס לחדר הבחינה, מהזיכרון, הרי שמדובר בהתנהלות לא תקינה בלשון המעטה. מובן שבשעת מבחן אסור בתכלית האיסור לרשום דברים על היד, ולו על מנת שלא לעורר את חשד המשגיחים או סגל הקורס.

אירוע שלישי

התביעה

35. בקורס מבוא להנדסת תחבורה 01473 סמסטר חורף תשפ"ג, הסטודנט הגיש את עבודה מס' 6 בקורס, שחלקה הועתק מעבודת בית של סטודנטים אחרים באותו הקורס.
36. בקורס ניתנו שש עבודות, המהוות 20% מהציון בקורס. בסילבוס נכתב: "סטודנט שלא יגיש 80% מעבודות הבית לא יקבל ניקוד כלשהו עבור מרכיב עבודות הבית של הציון". כמו כן נכתב: "סטודנטים רשאים לשתף פעולה בקבוצות על מנת לקבל רעיונות כיצד לגשת לעבודות הבית ולפרויקט ועל מנת ללמוד את חומר הקורס. התשובות והתוצאות של העבודה והטקסט שמתאר אותם חייבים להיות עבודה אישית. בשום מקרה לא יתקבלו הגשות זהות או דומות מאוד של יותר משני סטודנטים (זוג אחד). בכל מקרה כזה כל ההגשות הדומות יפסלו אוטומטית ויקבלו ציון 0. לא תהיה הבחנה בין מי שהעתיקו למי שנתנו להעתיק".
37. מרצה הקורס, פרופ' תומר טולדו, הסביר שההעתקה התגלתה כיוון שהסטודנט העתיק ישירות מקובץ האקסל של זוג סטודנטים אחר. התוצאות הסופיות אמורות להיות זהות, אך קיימת קישוריות בין קבצי ההגשה, שמתרחשת רק בהעתקה ישירה מהקבצים. "המתרגל שבדק פסל את העבודה, כי... בעבודה של הסטודנט, יש קישור לקובץ של העבודה של הזוג השני, שאין שום סיבה בעולם שזה יקרה. ככה קיבלנו את זה, ככה מצאנו את זה" (עמ' 61 לפרוטוקול).
- ובהמשך: "תשובה זה 4 מספרים, כן? 600, 130, למה צריך לעשות - להוריד את הקובץ, להעביר אותו למחשב שלו? לעשות ממנו העתק-הדבק, לשים את ליד, כדי להשוות ארבעה מספרים? גם מבחינת הצורה שזה מסודר על הדף? את המספרים שבטעות השארתי לשים מסודר מתחת והתשובה שלי היא במקום אחר?" (עמ' 62 לפרוטוקול).
38. בית הדין שאל את המרצה האם מלבד הקישוריות באקסל, היתה לו סיבה נוספת לחשוד שהיתה העתקה. המרצה הרחיב על תוכן קובץ ה-PDF עם דרך הפתרון. הוא ציין כי אין היגיון בפתרון של הסטודנט, וכי מדובר

בפתרון שגוי לחלוטין (עמ' 74 לפרוטוקול: "שגוי לחלוטין. אין שום היגיון במשוואות שמופיעות בעבודה שלו").
 הסטודנט הזין לקובץ האקסל עם התוצאות הסופיות פתרון נכון, אך קובץ ה-PDF שמכיל את דרך הפתרון שגוי.
 39. עקב הממצאים הללו, המרצה נתן לארבעת הסטודנטים (שני הזוגות) ציון אפס בעבודה, ואמר להם שאם הם רוצים להוכיח שלא מדובר בהעתקה הם מוזמנים להיפגש איתו.
 40. בתאריך 21.12.2022 שלחו הסטודנט והשותפה מייל למרצה (מכתובת המייל של הסטודנט), כדלקמן (כאמור לעיל, ההדגשות אינן במקור):

"... בתאריך 13/12/2022 התקיימה סדנא-הרצאה לפתרון תרגיל בית 6, במהלכה קבוצות של סטודנטים ובפרט אנחנו קיבלו סיוע והכוונה ממך וממחמוד לפתרון המטלה. בכיתה עלו שאלות רבות במהלך הסדנא ושיתפנו פעולה עם סטודנטים שהיו בסביבתנו, ראינו פתרונות שהצגת על הלוח, נעזרנו אחד בשני ובכם וביצענו סיעור מוחות על הדרך הנכונה לפתרון התרגיל וצורת הגשתו כדי שיעשה על הצד הטוב ביותר.

ישבנו בשורה 4/5 מהבמה, בצד ימין סביב מספר קבוצות של סטודנטים. אנחנו מעריכים כי ההסברים המקבילים שקיבלנו מהסגל הובילו לכך שהמטלות נראו דומות מכיוון שקיבלנו הנחיות דומות והסברים דומים לאופן כתיבת המטלה וביצוע המטלה. אנחנו, ברשותך, נציין כי כתיבת המטלה כשלעצמה נכתבה רק על ידינו בלי שיתוף של סטודנטים אחרים. משום שהשקענו זמן רב טרם הסדנא ובזמן הסדנא ואחריה על תרגיל בית זה והוא נכתב לפי הכללים נודה לך מאד אם תוכל לשקול שוב את הציון שקיבלנו ולקבל את המטלה שלנו."

התביעה הדגישה כי כל המייל נכתב בלשון רבים, למרות שהשותפה כלל לא היתה בכיתה באותו יום. בסופו של דבר המרצה והסטודנט דיברו בטלפון. גם בשיחה זו הסטודנט דיבר ברבים ולא ציין בפני המרצה שהשותפה כלל לא היתה באותו יום בכיתה. רק לאחר שהמרצה שוחח טלפונית עם השותפה, הסתבר לו שהיא לא נכחה באותו שיעור כיוון שהיתה בביתה, חולה בקורונה. התביעה הבהירה שמדובר בעוד דוגמה לחוסר המהימנות של הסטודנט ול"חופש" שהוא לוקח לעצמו בתיאור העובדות.

41. לבסוף התביעה הציגה הקלטת שיחה של המרצה עם הסטודנטית מהזוג השני. הסטודנטית הודתה שהעבירה את קובץ העבודה שלהם לסטודנט, לאחר שהגישו את עבודתם. לטענתה, עשו זאת על מנת לסייע לו, "שיקבל רצף", "בגלל שהסתבך, ולא כדי שיעתיק" (עמ' 84-85 לפרוטוקול).

42. התביעה הבהירה כי שלושת הסטודנטים האחרים המעורבים באירוע (הזוג השני והשותפה של הסטודנט) קיבלו על עצמם את החלטת המרצה לתת להם ציון אפס בעבודה זו. לעומתם, הסטודנט לא הסכים לכך – ולכן הוגשה נגדו התלונה המשמעטית ע"י המרצה.

הסטודנט

43. הסטודנט טען שלא העתיק את העבודה. לטענתו, פתר את העבודה במשותף עם זוג סטודנטים נוסף שהיה בכיתה, כפי שנהוג בקורס זה. הוא רצה להשוות את התוצאות שלו לתוצאות שלהם, אך בטעות הדביק את התוצאות שלהם לתוך הטבלה שלו: "... שהסטודנטים מתיישבים בצורה של קבוצות ואז פותרים את העבודה. לא ביחד, אבל הם אמורים ליצור איזשהו דיון סביב נושאים מסוימים. בעצם בעבודה מספר 6, הגעתי לכיתה ובעצם הייתי לבד. היה איזשהו זוג, שלא הכרתי אותם לפני, שראיתי שהם קרובים אליי, אז התפתח איזשהו דו-שיח בינינו ובעצם התיישבתי לידם, באותה סיטואציה של פתירת העבודה. בעצם קיבלנו הסברים מאותם מרצים, מאותם מתרגלים. בעצם היה איזשהו דין ודברים בינינו לבין המרצים והיה איזשהו סיעור מוחות, ובעצם

הסיטואציה הייתה כזו שניגשנו לדברים ופתרנו דברים ביחד, וגם בסופו של דבר, בתהליך למידה משותף, אבל ההגשה נעשית בנפרד לחלוטין. כלומר, מה שבפועל קרה, הגשתי בשמי ובשם חברתי לעבודה והם הגישו בשמם. תהליך העבודה היה משותף. ... "כשאני לוקח לדוגמה משהו מקובץ אקסל מסוים, אתם בטח מכירים, ואני עושה העתק - הדבק, הוא לא מדביק את זה כמספר, הוא מדביק את זה כקישוריות למקום מסוים. אז מה שבפועל קרה, אני שמתי את הטבלה שלי ואת הטבלה שלהם, ואני ראיתי אם הדבר הזה באמת מתקיים, אם הדבר הזה שווה. כאילו, רציתי לראות אם אני בכיוון. מה שבפועל קרה, זה שהטבלה שלהם כנראה הייתה מודבקת על הדבר הזה והראתה קישוריות למסמך שלי" (עמ' 56-58 לפרוטוקול).

44. לטענת הסטודנט העובדה שהגיש את העבודה שעתיים לאחר הזוג השני, מלמדת כי למד והבין את הפתרון ולא העתיק.

45. בית הדין שאל את הסטודנט כיצד ייתכן שהמשוואות שלו ב-PDF לא נכונות, אך התוצאות באקסל כן נכונות. הסטודנט השיב שלאחר שכתב את המשוואות, הניח בצד את הקובץ, ולתוצאות הגיע בעקבות "הסולברט". לטענתו הסולברט נעשה יחד עם המתרגל ולכן הגיע לתוצאה נכונה (עמ' 75-77 לפרוטוקול).

דיון והכרעה

46. הן הסטודנט והן המרצה העידו באריכות ונשאלו ע"י בית הדין שאלות רבות. אין מחלוקת על כך שדרך הפתרון של הסטודנט היתה שגויה, שהתוצאות שלו באקסל היו מדויקות, שהזוג השני שלח אליו את הקובץ שלהם, ושקובץ שלו בחלק התוצאות הופיעו קישוריות לקובץ של הזוג השני. הסטודנט טען כי פתר את העבודה במשותף עם הזוג השני, וכי בפועל לא העתיק אלא רק ביקש להשוות את התוצאות.

47. גרסה זו כמובן אינה זהה לגרסה הראשונה שמסר למרצה במייל מתאריך 21.12.2022: "אנחנו מעריכים כי ההסברים המקבילים שקיבלנו מהסגל הובילו לכך שהמטלות נראו דומות מכיוון שקיבלנו הנחיות דומות והסברים דומים לאופן כתיבת המטלה וביצוע המטלה. ... כתיבת המטלה כשלעצמה נכתבה רק על ידינו בלי שיתוף של סטודנטים אחרים".

48. לא מצאנו את עדותו של הסטודנט מהימנה. אילו פתר את העבודה בשיתוף פעולה עם הזוג השני, לא היה זקוק לקובץ שלהם לצורך השוואת התוצאות. ההסבר שנתן לכך שדרך הפתרון שלו שגויה, אך התוצאות מדויקות – לכאורה בעקבות הנחית המתרגל – תמוהה ואינה אמינה לדעתנו. ההנחיות שניתנו בסילבוס להגשת עבודה אישית היו מפורשות וברורות – "התשובות והתוצאות של העבודה והטקסט שמתאר אותם חייבים להיות עבודה אישית... כל ההגשות הדומות יפסלו אוטומטית". בקובץ הפתרון של הסטודנט הופיעו תוצאות של זוג אחר, בהעתק הדבק. די בכך כדי לפסול את העבודה. זאת ועוד, ההסברים שנתן הסטודנט בניסיון להפריך את ההעתקה לא היו אמינים, ולא היו מספקים. גם הקלטת השיחה של המרצה עם הסטודנטית מהזוג השני, אינה תומכת בגרסת הסטודנט.

49. נוכח האמור לעיל, החלטנו פה אחד להרשיע את הסטודנט בגין האירוע השלישי בעבירות המשמעת שיוחסו לו בכתב הקובלנה, לפי סעיפים 4.1.1 ו-4.1.3 לתקנון.

50. לאחר שהודענו לסטודנט במעמד הדיון את הכרעת הדין בשלושת האירועים, בהסכמת הצדדים שמענו את טיעוניהם לעונש.

טיעוני הצדדים לעונש:

התביעה:

51. התביעה ביקשה להשית על הסטודנט עונשים כדלקמן: ציון אפס בקורס תורת החוזק 1 סמס' אביב תשפ"ב; ציון אפס בקורס מבוא להנדסת תחבורה סמס' חורף תשפ"ג; הרחקה בפועל לשנה החל מסמס' אביב תשפ"ג ועוד תום סמס' חורף תשפ"ד; והרחקה על תנאי לשנתיים לאחר חזרה ללימודים.

52. התביעה הדגישה, כי מדובר באוסף של אירועים, שלשיטת הסטודנט נעשו בתום לב ורק התפרשו בצורה מוטעית, אך ההיפך הוא נכון: הצטברות הדברים והישנותם, כמו גם הסתירות, הסילופים ואי הדיוקים בגרסאותיו של הסטודנט, מוכיחים כי הוא פעל ביודעין על מנת להשיג יתרון אקדמי, תוך כדי ביצוע מעשי מרמה. נוכח חומרת העבירות והישנותן, מתבקש להשית עונש חמור בהתאם. הסטודנט הפר את הערך הבסיסי ביותר בטכניון, שהוא אמון ויושרה אקדמית. הפגיעה באמון וחוסר היושרה במעשיו, היו מכוונים על מנת לזכות במועד נוסף שאינו מגיע לו, ובציון שאינו זכאי לו. מעשיו פגעו באופן בוטה וברגל גסה **באמון שהמערכת נותנת במשרתי המילואים**. זהו מקרה ראשון של מסירת הצהרה כוזבת, אך לשיטת התביעה המעשה שקול לזיוף של כל מסמך אחר.

ההגנה:

53. הסטודנט שב והדגיש כי הוא פעל בתמימות. ביחס לאירוע הראשון שב וטען שלא ניסה לחפש פרצה במערכת, אלא הניח שאם הוא פועל באופן שגוי המערכת לא תאפשר לו להירשם למועד המיוחד. כרגע עובד במשרת סטודנט כמפקד אבטחה בנתב"ג. לטענתו, בניגוד לעמדת התביעה המציגה אותו כרמאי, הוא אדם ערכי וישר התורם לחברה.

"אני רוצה להתחיל בסליחה על הזמן שלכם, על הדבר הזה. אני מתבייש. בחיים שלי לא היה דבר כזה... אני לא בן 21 שעכשיו סיים צבא והגיע לטכניון אחרי שהוא עשה - אני בן 28, עוד מעט אבא... הייתי חלק ממערכות, אני יוצא משרד הביטחון, משרד ראש הממשלה. אחרי 6 שנים ארוכות שהייתי שם, עשיתי תוך כדי את אפיק המעבר באוניברסיטה הפתוחה. כל חיי הייתי במסגרות היררכיות, כל חיי הייתי במסגרות ופיקדתי על אנשים. אני מאמין במה שנקרא "נאה דורש, נאה מקיים". אני לא אנהג בדרכים מסוימות, שאני לא התחנכתי לפיהן ועוד אני אדרוש את זה ממי שנמצא תחתיי, או מי שנמצא מהצדדים שלי, זה לא מי שאני. יכול להיות שטעיתי בטעויות של שיקול הדעת, יכול להיות שטעיתי בטעויות של לחץ... אני לא ניסיתי לסלף את המערכת... עזבו את ה - אשם/ לא אשם. הבן אדם שעומד מולכם הוא לא אדם שהוא רמאי, סלפן, הוא לא אדם שזו דרך החיים שלו. אני לא מנסה לעוות דברים ואני לא מנסה לעקם דברים. אני בן אדם ישר, אני לקחתי את האחריות מהרגע הראשון, עד הרגע האחרון... הכול רואים אצלי בעיניים. אני בן אדם שרואים עליו ישר. במידה ובאתי לסלף, אני הייתי בא כמו גבר והייתי אומר: תקשיבו, חטאתי, פשעתי, תרחמו עליי. אבל... אני בן אדם של עקרונות. לא אכפת לי היה להגיד לתומר: תקשיב, העתקתי, תן לי אפס על העבודה הזו, אני במילא אקבל את הציון. אבל

ברגע שזה מגיע לעקרונות, שאני מאמין בעצמי, שאני לא העתקתי בעבודה, שאני לא עשיתי את הדבר הזה של המילואים בכונה, אז ברגע שמאשימים אותי, ברור שהחיים זה לא אפס או אחד, זה לא בינארי. אנחנו צריכים להבין אבל, שיש גם חיים מעבר לזה. אנשים עושים טעויות, לפעמים טעויות של לחץ. כל בן אדם טועה..." (עמ' 95-96 לפרוטוקול).

54. ביחס לעונש שביקשה התביעה אמר כדלקמן: "... אני חושב שעונש של הרחקה לשני סמסטרים, או הרחקה באופן כללי, זה עונש כבד. אני נמצא באיזשהו תהליך למידה, שאני לא הכי צעיר מבין הסטודנטים פה. עוד מעט אני אהיה אבא, עוד מעט תהיה לי הרבה אחריות, אני אצטרך לשלב עם זה עבודה. כרגע, הסמסטר הקרוב והסמסטר הבא, הם סמסטרים גורליים, במיוחד בשל העובדה שאני נמצא במצב של השגחה של תקינות אקדמית, ואני באמת רוצה לבוא ולהוכיח את עצמי בצורה הכי טובה שיש. במידה ועכשיו אני מורחק מהטכניון, זה ייתן לי מכה אנושה לתואר, אני באמת מרגיש שיהיה לי קשה לבוא ולהניע מחדש את כל גלגלי השיניים. אני חושב שזה יפגע בי ברמה האישית, בצורה בלתי רגילה. אני חושב שמגיע לי ללמוד פה, אני באמת מאמין בזה. אני לא סטודנט גרוע, או סטודנט שמנסה לתחמן את המערכת כל הזמן. אני מבין לאן הגעתי, אני הייתי במערכות כאלו כל החיים שלי, אני שואף למצוינות, לאמון, זה הערכים שמובילים אותי כל הזמן" (עמ' 105 לפרוטוקול).

55. לשאלת בית הדין מה לדעתו יהוו עונש ראוי, השיב: "... אפשר להמיר את זה לאלף ואחד דברים. אני הצעתי ליסכה הסדר טיעון שאני מאמין בו, ואני יכול לגרום לטכניון להרוויח מהדבר הזה פי מאה מאשר ירחיק אותי. קודם כל, אני מוכן לבוא ולהפיץ את הנושא הזה בצורה כזו, שהדבר הזה יהיה לימודי לכלל הסטודנטים. כלומר, לבוא ושילמדו מהתקלות והשגיאות שלי, שלא יחזרו עליהן, ואני מוכן לקחת את זה כפרויקט אישי וללמד סטודנטים אחרים. אני מאמין בזה שיכולים להשתמש בכישורים שלי, שניתנו לי כל החיים, אם זה בתחום של הביטחון, של הספורט, או בכל מיני תחומים אחרים שהשגתי אותם, לבוא ולהשתמש בהם לטובת תועלת של הטכניון. ... עבודות שירות, עבודות חינוכיות, עבודות לימודיות, דברים שהטכניון באמת יוכל להפעיל מהם תועלת במקום להרחיק את הסטודנט, ולתת לו ציון אפס בקורסים. זה משהו שאני מוכן ורתום לו, מ-א' עד-ת'. אני מוכן אפילו להשקיע גם כסף ומשאבים, כדי שהדבר הזה יתממש" (עמ' 105-106 לפרוטוקול).

56. בית הדין שאל את הסטודנט האם הוא מבין שהצעתו להסדר טיעון, למעשה כרוכה בהודאה באשמה. על כך השיב: "אני מבין שאני אשם. שוב, אני לוקח את האחריות על המעשים. אני מבין שהם גם נעשו ואני חושב שאני הצלחתי בפן מסוים לשכנע אתכם, שהדברים האלו נעשו בתמימות. ... נקלעתי לאיזושהי סיטואציה מסוימת, שגרמה לי להתנהל בדרך כזאת. אבל בסופו של דבר, המקרה, הוא לא צבוע במרקר, שבו הסטודנט עשה את הכול בזדון, ועשה את הכול על מנת לרמות ועשה את הכול על מנת לעגל ולשפר ציון, אני לא מסכים בזה. אבל בסופו של דבר, אני לוקח את האחריות, אני מודה" (עמ' 106 לפרוטוקול).

השתלשלות עובדתית לאחר הדיון: הפסקת לימודים אקדמית ובקשה מטעם התביעה לגבי העונש

57. חודש ימים לאחר הדיון ובטרם ניתן גזר הדין, בתאריך 1.5.2023, הגישה התובעת בקשה לעניין החלת עונש ההרחקה על הסטודנט, כדלקמן:

"בסוף אפריל, הוחלט להפסיק אקדמית את לימודיו של הסטודנט נוכח הישגיו הלימודיים הנמוכים. ע"פ תקנון לימודי הסמכה סעיף 3.1.3 "ד. סטודנט שהיה במצב אקדמי לא תקין בעת שהופסק או הפסיק לימודיו יוכל להגיש בקשה לשוב ללימודים לאחר תום שנתיים מיום הפסקת הלימודים". משמעות הפסקה זו היא שרק לאחר

שנתיים, הסטודנט יוכל להגיש בקשה לחזור ללימודים, קרי בסמסטר אביב תשפ"ה. היות וטרם התקבל גזר הדין בעניינו ובהתאם לסיטואציה החריגה שנוצרה, התביעה מבקשת להחיל את ההרחקה המשמעטית בפועל רק לאחר שהסטודנט יגיש בקשה לחידוש לימודים ובקשתו תאושר. הנימוקים: אם תהיה חפיפה בין התקופות (ההרחקה המשמעטית והפסקת הלימודים) לא תהיה משמעות לענישה המשמעטית. הסטודנט צריך לשאת בהשלכות העבירות המשמעטיות שביצע וחייב לתת את הדין למעשיו. מכאן, המשמעות של חפיפה בין ההפסקה האקדמית וההרחקה המשמעטית היא שהדין המשמעתי לא יבוא לידי ביטוי בפועל ולא יהיה לו שום משקל".

58. יוער, כי המדובר במכתב שנשלח לסטודנט מלימודי הסמכה בתאריך 24.4.2023 בו נכתב: "...בתום הדין במצבך האקדמי, החליטה הנהלת התכניון להפסיק את לימודיך בתום סמסטר חורף 2022/23 (תשפ"ג)".

59. בית הדין העביר את בקשת התביעה לתגובת הסטודנט, והוא העביר את תגובתו בתאריך 16.5.2023 (להלן: "התגובה"). תגובת הסטודנט התייחסה לשני עניינים: החלק הראשון נוגע לקורס מבוא להנדסת תחבורה, למרצה הקורס פרופ' תומר טולדו ולהפסקת הלימודים האקדמית. חלק זה כלל לא קשור לבקשת התביעה ולדין המשמעתי, אך נתייחס אליו בכל זאת. אולם ראשית, נתייחס לחלקה השני של התגובה, בו טען הסטודנט שלא הציג בפנינו ראיות מהותיות, וכן התייחס לבקשה לעונש. בעניין זה כתב כדלקמן:

"לאחר הדיון, לצערי, בגלל חוסר ניסיוני באירועים כאלו, הבנתי כי לא הוצגתי ראיות משמעותיות במהלך הדיון בכל הנוגע לתביעה. ראיות אלו שותפו עם התובעת עוד טרם ההגעה לדיון... ראיות שמראות כי אני ביצעתי את העבודה בצורה אישית ללא שיתוף חברי המוזכרים בתביעה, הראיות הינן רצף של תמונות וסרטוני הסבר המראים ומוכיחים את חפותי ואת משקל העבודה בעבורי, כמו כן צילום מסך של גרסא קודמת באקסל המראה בוודאות כי מדובר בהשוואת תשובות ולא העתקה... אני מבין כי ראיות אלו בעלות סיכוי גבוהה ומשמעותי לשנות את פסק הדין בנוגע לעבודה, ובכך אולי אוכל לגרום לבית הדין לבחון מחדש את החלטתו בכל הנוגע לסעיף העבודה 'במבוא להנדסת תחבורה'. במידה ובית הדין הנכבד יחליט לבחון את הנושא ואוכל להגיש בפניו את הראיות, מצבי האקדמי יוכל להישקל בשנית ואולי להיטיב עימי במצבי האקדמי. אבקש מהתובעת לשתף את בית הדין בהתכתבות זו ובחומר הנוסף שנשלח אליה מלבד ההתכתבות שצירפתי (סרטון) צירוף תמונות וצילומים של תהליך העבודה), בהתאם לצורך החומר נמצא גם אצלי ואוכל גם לשתף את בית הדין בכך... בהתאם לנסיבות, אבקש להחיל עליי בהתאם לראות עיניו של בית הדין הנכבד, הפסקה של הסמסטר הנוכחי כעונש, שממילא הופסק בגין מצב אקדמי לא תקין עונש שהוא מכובד, ודי והותר בהתחשב לנסיבות ולסיטואציה החריגה שנקלעתי אליה, תוך הסתייגות של קבלה של העבודה אשר הוצגה ובהתאם לראיות שהתובעת/הח"מ ישתף עם בית הדין".

60. ראשית יוער, כי לסטודנט עמדה הזכות להיות מיוצג ע"י עו"ד ועניין זה הובהר לו בד בבד עם הגשת הקובלנה נגדו, ולחלופין להיות מלווה ע"י כל איש טכניון כהגדרתו בתקנון. הסטודנט בחר שלא להיות מיוצג ולא להיות מלווה. למרות שהסטודנט העביר ראיות מטעמו לאחר הדיון ולאחר הכרעת הדין, בית הדין החליט לעיין בהן, ולו בשביל האפשרות שיש בהן כדי לזכות את הסטודנט מאשמה. בית הדין עיין בכל הראיות שהסטודנט העביר, הן בהתכתבויות עם התובעת, הן בתמונות, צילומי מסך והסרטון. יוער, כי גם מרצה הקורס עיין בראיות אלה. בניגוד לדברים שכתב הסטודנט בתגובה, איננו סבורים שמדובר בראיות שמוכיחות את חפותו, ואף לא יוצרות ספק קל שבקלים. בסרטון שומעים מישהי מסבירה לכאורה לסטודנט כיצד לבצע חלק מסוים בעבודה. האם

העובדה שהסטודנט נעזר באחרת כדי לפתור את העבודה מוכיחה שלא היתה העתקה של הפתרון? / מוכיחה שהסטודנט הצליח לפתור את העבודה לבד? לדעתנו לא. בתמונת אין תאריך וגם לא ניתן לדעת איזה מחשב מצולם, והן אינן מוכיחות לדעתנו דבר. גם ההתכתבות הארוכה עם התובעת לא הוכיחה לדעתנו משהו חדש שלא נאמר בדיון. הסטודנט חוזר על גרסתו שפתר את העבודה בשיתוף פעולה עם הזוג השני, ושרק השווה איתם תשובות, אך לא העתיק. איננו סבורים שהמסמכים ששלח מוכיחים גרסה זו, או פותרים את הסתירות שנגלו לנו במהלך הדיון. למשל, אם פתרו ביחד את העבודה, למה היו צריכים להשוות תשובות? הרי הזוג השני שלח לו את העבודה רק לאחר שהגיש אותה, והסטודנט הגיש את הקבצים שלו רק כשעתיים לאחר מכן. לא למותר לציין, שאילו מלכתחילה הסטודנט היה פותר את העבודה עם סטודנטית נוסף, כפי שהתבקש – ולא עם "רוכבת חופשיה" שרק הוסיפה את שמה על העבודה – ייתכן שכל הסיטואציה הזו היתה נמנעת. כפי שכבר כתבנו לעיל בהכרעת הדין, די בקישוריות שהופיעו בעבודת הסטודנט כדי לפסול את העבודה (וראוי היה שרק בשל כך הסטודנט היה מקבל על עצמו את הציון אפס שנתן המרצה). לכך מתווספות הסתירות בגרסאותיו ובעדותו, גרסת הסטודנטית בהקלטה עם המרצה שאינה תומכת בגרסתו, עדות המרצה, וכיו"ב. הכרעת הדין אם כן נותרת על כנה, ולא התעורר בנו כל ספק שיש בו כדי לשנותה.

61. לעניין העונש הסטודנט כתב: "אבקש להחיל עליי בהתאם לראות עיניו של בית הדין הנכבד, הפסקה של הסמסטר הנוכחי כעונש, שממילא הופסק בגין מצב אקדמי לא תקין עונש שהוא מכובד, ודי והותר בהתחשב לנסיבות ולסיטואציה החריגה שנקלעתי אליה".

הסטודנט מתייחס לסמסטר אביב תשפ"ג, ומבקש שבית הדין ישית עליו הרחקה בסמסטר זה, "שממילא הופסק בגין מצב אקדמי לא תקין, עונש שהוא מכובד ודי והותר". ייתכן שהסטודנט אינו מבחין בין הפסקת לימודים אקדמית לבין הרחקה משמעית: הפסקת לימודים אקדמית אינה עונש. היא החלטה אקדמית. מדובר בהליך נפרד לחלוטין מההליך המשמעתי. בית הדין אינו מתייחס להפסקת לימודים בגין מצב אקדמי כעונש.

62. בלבול זה אף עולה מהחלק הראשון בתגובתו של הסטודנט – בו הוא מתייחס בהרחבה למצבו האקדמי, על אף שאין כל קשר בינו לבין ההליך המשמעתי. למרות זאת, ועל מנת שהסטודנט לא יוותר בתחושה שהתעלמנו מחלק מטענותיו, נתייחס כעת לעניין זה. וכך כתב (כאמור, ההדגשות אינן במקור):

"מצבי האקדמי הגיע לסיטואציה הנוכחית בגין העבודה שנפסלה על ידי המרצה תומר טולדו... ציון סופי בקורס מבוא להנדסת תחבורה הינו 53 – הציון הורכב מעבודות בית, פרויקט, ומבחן. ציון מבחן 60 סופי (60%) ציון פרויקט 88 סופי (20%) ציון עבודות בית – אין ציון (20%) זאת בשל העובדה כי עבודת בית אחת נפסלה מתוך חשד להעתקה על ידי המרצה. (תנאי הקורס לקבלת ציון בעבודות הבית הינו להגיש 80% מתוך עבודות הבית). בפועל- אם העבודה הייתה מתקבלת על ידי המרצה, לא הייתי נקלע לסיטואציה האקדמית הנ"ל, זוהי העבודה היחידה שהייתה חסרה לי על מנת לקבל את הציון הסופי (והעובר). כרגע נקלעתי למצב שגורל לימודי האקדמיים בטכניון נקבע על סמך ציון של עבודה אחת שהמרצה לא קיבל, עוד לפני שבית הדין פרסם את החלטתו לעונש לגבי העבודה... היו חסרים בסך הכל 2 נקודות לציון הסופי. ... הייתי מצפה להתחשבות מהסוג הזה במיוחד לאחר שעברתי את הבחינה בהצלחה ואת הפרויקט גמר ובשעה כשמדובר בנושא כל-כך גורלי ומשמעותי בחיי. הפסיקו את לימודי ללא התראה מוקדמת, אני מבין שהייתי במצב אקדמי לא תקין, האחריות המלאה להצלחתי היא עליי ואני אחראי לה. ... אני מרגיש שנעשה לי עוול גדול, על ידי המרצה, על ידי הפקולטה, שלא גילו רצון או אמפתיה אנושית להבין את גודל הסיטואציה בעבורי או להתחשב באירוע החריג

שנקלענו אליו- על סמך 2 נקודות בציון סופי של קורס שלא הוחשבו לי ציוני העבודות בצורה אוטומטית על ידי המרצה המהווים 20% מהציון הסופי. **אלמלא המרצה היה פוסל את העבודה עוד לפני החלטת בית הדין, הייתי נמצא במצב אקדמי תקין וממשיך את לימודי בצורה תקינה עוד הסמסטר.** בנוסף על כך, התובעת מבקשת להשית עונש נוסף על לימודי האקדמאים בטענה כי אין הלקח נלמד..."

בכל הכבוד, מדובר בדברים שערורייתיים ממש. "הסבריו" של הסטודנט רחוקים מהמציאות. ראשית, הפסקת לימודים אקדמית אינה נקבעת על סמך קורס אחד, אלא על סמך מכלול נתונים המשקפים את מצבו האקדמי של הסטודנט. שנית, המרצה פעל כהלכה וללא רבב: הוא הודיע לכלל הסטודנטים המעורבים בפרשה שנכח הראיות המצביעות על העתקה הם יקבלו ציון אפס בעבודה, כפי שהובהר מראש בסילבוס, ושם הם רוצים להוכיח אחרת הם מוזמנים לפנות אליו. היות והסטודנט לא קיבל את החלטת המרצה, המרצה הגיש נגדו תלונה משמעטית כנדרש. מובן שאילו בית הדין היה מזכה את הסטודנט מאשמה בגין אירוע זה, המרצה היה מחויב לתת לו ציון בעבודה. שלישיית – וזו הנקודה החשובה ביותר: הסטודנט שב וטען מספר פעמים בתגובתו כי עבודה מספר 6 היתה העבודה היחידה שהיתה חסרה לו על מנת לקבל ציון ברכיב עבודות הבית. טענה זו אינה נכונה ולא פחות מתמוה שהסטודנט מעלה אותה. כאמור, ציון הקורס נקבע בחלוקה של 60% בחינה, 20% פרויקט ו-20% עבודות הבית. הסילבוס קובע שעל מנת לקבל ניקוד כלשהו בחלק שעורי הבית יש להגיש 80% מהתרגילים. בקורס היו 6 עבודות, כלומר הסטודנט נדרש להגיש 5 עבודות על מנת לעמוד בדרישה הזו. הסטודנט הגיש **4 עבודות בלבד**, כולל העבודה שנחשדה בהעתקה. עבודות 4 ו-5 לא הוגשו כלל על ידו (ותרגיל 6 הוא החשוד כמועתק). כלומר, גם ללא פסילת עבודה 6 ציון תרגילי הבית של הסטודנט הוא אפס, משום שהגיש רק 4 עבודות. הדרישה מן המרצה להעלות את הציון שלו ל-55 כדי שיעבור את הקורס, לאחר שהוא זה שבחר לא להגיש את התרגילים, היא דרישה **עזת מצח**, שנוגדת את הערכים עליהם מושתת מוסד הטכניון. זאת ועוד, גם לאחר קביעת בית הדין שהסטודנט נמצא אשם באירוע השלישי, הסטודנט שב וממשיך לתקוף את המרצה ולטעון שעשה לו עוול, וטוען טענות כזב ביחס לעובדות (בעניין הגשת העבודות). מצד אחד הוא כותב שהוא מבין שהוא נמצא במצב אקדמי לא תקין, ומצד שני הוא מאשים את המרצה, את הפקולטה ואת הטכניון שלא גילו "רצון או אמפתיה אנושית" למצבו.

דין וגזר דין

63. השיקולים המנחים לקביעת גזר הדין קבועים בסעיף 11.11 לתקנון.
 64. מדובר בסטודנט שמבקש לקבל תעודת מהנדס. תואר מהנדס שמעניק הטכניון מקנה סמכויות לתכנן ולאשר בניינים, גשרים, תחנות כוח, וכיו"ב – מתקנים שבטיחותם ועמידתם בדרישות התקינה היא חיונית. הטכניון לא מצפה מתלמידיו ומבוגריו רק לרכוש ידע, אלא גם לנהוג על פי אמות מידה מוסריות. יפים לעניין זה הדברים שנכתבו בחזון המעודכן של הטכניון לבוגריו (ההדגשה אינה במקור):

"...להיות מסוגלים לקבל החלטות ולנווט את הספינה מתוך הבנת המורכבות, היכולת לשקול ערכים מתנגשים, מתוך הבנת ההקשר החברתי-תרבותי-כלכלי הרחב, ומתוך ישרה פנימית, מקצוענות ותחושת מחויבות לקהילה.

העקרונות הבסיסיים ביותר של הטכניון הם חתירה לאמת ויושרה. עקרונות אלו עוגנו בקוד האתי, ופותחים את תקנון המשמעת לסטודנטים (ההדגשה אינה במקור):

"הלימודים בטכניון מבוססים על אמון בין המוסד לבין הלומדים בו. הסטודנטים מחויבים ליושרה אקדמית ולהתנהגות ההולמת את כבוד הטכניון, הסטודנטים, העובדים וחברי-הסגל האקדמי. מטרת תקנון זה היא להסדיר את הטיפול באותם מקרים החורגים מכללים אלה".

65. מעשי הרמייה בהם הורשע הסטודנט אינם תואמים ערכים אלה. גם התנהגותו לאחר הדיון אינה מתיישבת עם הקוד האתי המצופה מתלמידי הטכניון. הסטודנט טוען שהוא לוקח אחריות על מעשיו, אך הוא לא חדל לרגע להאשים את הטכניון בכך שלא גילה התחשבות אנושית במצבו. הוא מתבצר בעמדתו שפעל בתום לב, וכל המעורבים פירשו את מעשיו בצורה שגויה. למרבה הצער, זו התנהגות של אדם שאינו מבין את חומרת מעשיו, וודאי שלא לוקח עליהם אחריות. כאמור, אין מדובר במקרה יחיד, אלא בהצטברות של אירועים חריגים וחמורים. הסטודנט ניסה בדרכי רמייה להשיג ציונים שאינו זכאי להם. העסקתו כמהנדס בעתיד עלולה הייתה להתבצע על סמך הישגים שלא הושגו ביושר. בכך היו עלולים להיפגע שרשרת ארוכה של גורמים – מעסיק, צרכנים פוטנציאליים, ושמו הטוב של הטכניון. או לנו אם מהנדס האחראי לחייהם ולשלומם של אנשים, יזכה בתעודה בדרך של מרמה.

66. סמוך לאחר קיום הדיון המשמעתי ובטרם ניתן גזר הדין, לימודיו של הסטודנט הופסקו בגין מצב אקדמי. החלת ההרחקה המשמעטית במהלך הפסקת הלימודים האקדמית תעקר מתוכן את העונש המשמעתי.

67. אי לכך, ולאחר ששקלנו את מכלול הטיעונים לעונש של שני הצדדים, החלטנו פה אחד להשית על הסטודנט את העונשים הבאים:

א. **ציון 0 בקורסים** (לפי סעיף 12.4 לתקנון):

- תורת החזק 1, 014104, סמסטר אביב תשפ"ב.
- מבוא להנדסת תחבורה 014730, סמסטר חורף תשפ"ג.

ב. **הרחקה בפועל מלימודים בטכניון לשנה, החל מסמסטר אביב תשפ"ה** (לפי סעיף 12.8 לתקנון).

ג. **הרחקה על תנאי מלימודים בטכניון לחמש שנים, בתוקף עד לסיום הלימודים בטכניון, תופעל במקרה של הרשעה נוספת בעבירה לפי סעיפים 4.1.1, 4.1.3, או 4.11 לתקנון** (לפי סעיף 12.7 ו-12.16 לתקנון).